

електронного каталогу бібліотеки за допомогою автоматизованої бібліотечної системи ALEPH (фірми ExLibris, Ізраїль), інформація про кваліфікаційні роботи студентів НаУКМА, праці викладачів НаУКМА, публікації про НаУКМА, електронні книги бібліотеки — колекція стародруків та раритетів, колекція CD-ROM, випуск щоквартальної електронної газети бібліотеки НаУКМА — “Бібліотечні вісті” та багато іншого.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА НаУКМА: НОВА РОЛЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВПРОВАДЖЕННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Т. Ярошенко (наукова бібліотека)

Коротко наукова бібліотека НаУКМА може бути представлена наступними цифрами. Книжкові фонди складають близько 200 тисяч примірників, з них майже 130 тисяч в активному користуванні, інші — резервні. За складом фонди бібліотеки налічують майже 45 тис. примірників підручників, 5 тис. прим. реферативно-довідкової літератури, майже 80 тисяч наукової літератури, 400 назв (15 тис. копій) періодичних видань. Щорічне поповнення фонду складає до 20 тисяч прим. За рік бібліотека обслуговує до 150 тис. відвідувань читачів, яким видається до 300 тис. одиниць зберігання через 6 читальних залів та абонемент. Протягом дня до бібліотеки звертається в середньому до 600 читачів.

В останні роки, що характеризуються стрімким розвитком комп'ютерних технологій та відповідних до них нових послуг, змінюється уявлення про бібліотеку як про автономне книгосховище з обмеженим доступом до інформаційних ресурсів. Найбільш активний вплив на зміну уявлень про бібліотеку визначили такі нові технології як виробництво компакт-дисків та розвиток глобальної інформаційної системи Інтернет. У зв'язку з переходом на нові технології змінюються традиційні бібліотечні функції та з'являються нові. Нові завдання обумовлюють нову роль бібліотек в інформаційному просторі — роль виробника електронних ресурсів та інформаційного посередника та провідника в інформаційному просторі.

Відповідно до нових функцій бібліотека НаУКМА в 1997 році розпочала впровадження проекту комп'ютеризації, що передбачає поетапну автоматизацію всіх технологічних циклів, починаючи з комплектування та створення електронного каталогу. Розпочато створення електронного каталогу, пошук буде можливий через чи-

тацькі місця (ОРАС) в довідковому відділі та через Інтернет, наступними етапами буде впровадження комп'ютеризованої циркуляції літератури (замовлення — бронювання — видача), системи обліку періодики, МБА тощо. Планується встановлення читацьких місць Інтернет (з системою путівників по бібліотечним, книжковим, інформаційним ресурсам в Інтернет). Домашня сторінка бібліотеки НаУКМА в Інтернет (<http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib/>) за інформативністю визнана однією з кращих на міжнародній бібліотечній конференції "Крим-98".

Важливим елементом бібліотечної діяльності є потужна система Reference Service. Вже сьогодні бібліотека має унікальні довідкові видання, планується також придбання близько 100 всесвітньовідомих довідників, енциклопедій на компакт-дисках, які також будуть доступні читачам. Планується переведення в електронну форму найбільш цінних книг з колекції нашої бібліотеки, виробництво компакт-дисків. Студенти магістеріуму та викладачі вже зараз можуть працювати з базою даних ProQuest, яка містить анотовану інформацію про статті з майже 700 наукових журналів.

В найближчих планах також — отримання доступу до інформаційної мережі STN, баз даних Current Contents та ін., до повнотекстових електронних журналів видавництв Academic Press, Springer-Verlag, Silver Platter.

Цікавим та корисним для нас може стати проект дистанційного навчання, який зараз широко впроваджується у провідних університетах світу. Тому варто подумати про створення власних електронних ресурсів (від курсів лекцій та навчальних планів до кваліфікаційних робіт студентів), які можна запропонувати до участі в проекті.

Впровадження сучасних інформаційних технологій значно підвищить ефективність діяльності наукової бібліотеки НаУКМА, забезпечить повноту та оперативність інформаційного забезпечення наукових та академічних потреб спудеїв та викладачів Університету.

Крім вищевикладеного, основні завдання наукової бібліотеки НаУКМА можна сформулювати у тезах:

- інформаційне забезпечення всіх напрямків науково-дослідницької та академічної діяльності Університету;
- упорядкування комплектування фонду сучасною вітчизняною та іноземною літературою та періодикою у відповідності до напрямків професійного спрямування. При цьому особлива увага — забезпеченню сучасною науковою літературою та періодикою програм магістеріуму;
- створення загальної дослідницької бібліотеки для студентів магі-

- стеріуму, аспірантів, викладачів в приміщенні Староакадемічного корпусу; сприяння розвитку бібліотек окремих факультетів та структурних підрозділів (ФПН, Школа соціальної роботи та ін.);
- розширення номенклатури послуг користувачам до рівня, відповідного сучасним закордонним університетським бібліотекам, включаючи доступ до світових інформаційних ресурсів;
- впровадження системи штрихового кодування на процеси циркуляції літератури, реєстрації читачів, впровадження системи контролю тощо.

БІБЛІОТЕЧНІ СТУДІЇ ОЛЬГИ ГРУШЕВСЬКОЇ

Н. Казакова (наукова бібліотека)

Творча спадщина родини Грушевських у галузі української культури надзвичайно різноманітна. Але донедавна історикам не був відомий внесок членів родини в розвиток бібліотечної справи та бібліографії. Фрагментарно сьогодні ми можемо констатувати, що практично кожен з родини опікувався долею української книжки. Сергій та Михайло Грушевські доклали багато зусиль до розбудови бібліотеки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. За сприянням М. Грушевського при Товаристві було засновано Бібліографічне бюро, важливим наслідком діяльності якого було видання “Матеріалів до української бібліографії” [1]. М. Грушевський ініціював створення бібліографічних відділів в редактованих ним наукових виданнях “Записки НТШ”, “Літературно-науковий вісник” та “Україна”. Виключного значення надавав вчений бібліографії в своїй науковій роботі [2]. Не обійшов увагою він і проблем становлення та розвитку наукових бібліотек в Україні [3].

Робота з фондами Центрального державного історичного архіву України, а також інших архівів м. Києва дозволила дослідити бібліотечні студії Олександра та Ольги Грушевських [4]. Діяльність О. Грушевського на чолі першої державної бібліотечно-архівної установи вже знайшла своє відображення в численних наукових розвідках [5].

Бібліотечний стаж Ольги Олександрівни Грушевської нараховує понад тридцять років, вона працювала в шести київських наукових та двох громадських бібліотеках, доклала зусиль до розбудови наукових бібліотек Національного університету ім. Т. Г. Шевченка, Національного технічного університету “Київський політехнічний інститут” та ін.